

รายงาน

ภาวะและแนวโน้มสินเชื่อของสถาบันการเงิน

สายนโยบายการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้จัดทำแบบสำรวจภาวะและแนวโน้มการปล่อยสินเชื่อ (Credit Conditions Survey) ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลงานด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-Banks) โดยสำรวจเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์สินเชื่อที่ครบถ้วนและลึกมากยิ่งขึ้น คำถามในแบบสำรวจครอบคลุมทั้งด้านอุปทานของสินเชื่อ อุปสงค์ของสินเชื่อและแนวโน้มการปล่อยสินเชื่อในไตรมาสข้างหน้า

การสำรวจนี้ เริ่มสำรวจครั้งแรกในเดือนมกราคม 2551 ธปท.ได้ขอความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์ไทย สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ จำนวน 25 แห่ง และในไตรมาสที่ 2 ของปี 2554 ได้เพิ่มการสำรวจกลุ่มผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีใช้ธนาคาร (Non-banks) อีก 24 แห่ง เพื่อให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

รายงานฉบับนี้สามารถดูได้จาก <http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/BLP/Pages/index.aspx>

Disclaimer: รายงานฉบับนี้ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย และไม่ได้สะท้อนความเห็นของสถาบันการเงินใดสถาบันหนึ่ง คณะกรรมการนโยบายการเงินใช้ข้อมูลนี้เพื่อประกอบกับข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ในการวิเคราะห์และประเมินภาวะเศรษฐกิจ

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ:	นางสาวรางคณา อิมอุตม	ผู้บริหารทีม	ทีมวิเคราะห์สินเชื่อธุรกิจ	โทร. 0-2283-6131
	นางสาวธัญลักษณ์ วิบุลย์ศรีสัจจะ	เศรษฐกร	ทีมวิเคราะห์สินเชื่อธุรกิจ	โทร. 0-2283-5646
	ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน สายนโยบายการเงิน			
ที่อยู่	273 ถนนสามเสน เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200			
เบอร์แฟกซ์	0-2282-5082			
เว็บไซต์ธนาคาร	www.bot.or.th			

รายงานผลการสำรวจภาวะการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและ
ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีโชรนาคร (Non-banks)
ในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 และแนวโน้มในไตรมาสที่ 4 ปี 2554*

สรุปภาพรวม*

ในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 ความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน จากความต้องการสินเชื่อเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร และเพื่อการสะสมสินค้าคงคลัง โดยความต้องการสินเชื่อกระจายตัวไปในภาคการผลิตต่างๆ ได้แก่ ตัวกลางทางการเงิน อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์พลาสติก และภาคการค้าส่งและค้าปลีก สำหรับสินเชื่อภาคครัวเรือน ความต้องการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อครัวเรือนอื่นๆ ใกล้เคียงกับไตรมาสก่อน ขณะที่ความต้องการสินเชื่อบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นตามความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ปรับดีขึ้น ส่งผลให้ผู้บริโภคใช้จ่ายใช้สอยสินค้าจำเป็นทั่วไปมากขึ้น

มาตรฐานการให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 โดยรวมเข้มงวดขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อน เนื่องจากสถาบันการเงินมีความกังวลต่อความเสี่ยงของภาวะเศรษฐกิจทั่วไปและภาวะอุตสาหกรรม สำหรับมาตรฐานการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อบัตรเครดิตใกล้เคียงกับไตรมาสก่อน จากการแข่งขันที่สูงระหว่างสถาบันการเงินด้วยกันและแหล่งเงินทุนอื่นๆ ขณะที่มาตรฐานการให้สินเชื่อครัวเรือนอื่นๆ ผ่อนคลายเล็กน้อยจากไตรมาสก่อน เนื่องจากสถาบันการเงินและ Non-banks ต้องการรักษาระดับลูกค้าภายใต้การแข่งขันที่เข้มข้นดังกล่าว แม้ว่า จะมีความกังวลเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของผู้กู้ คุณภาพของหลักทรัพย์ค้ำประกันและต้นทุนการปล่อยกู้

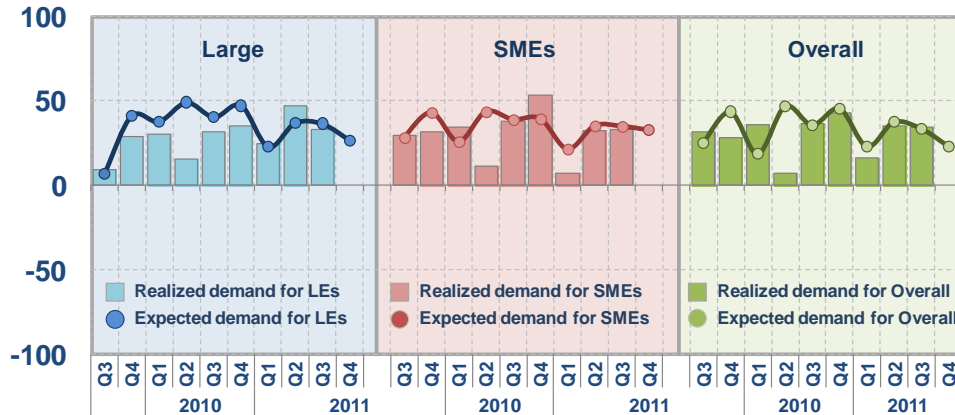
สำหรับแนวโน้มภาวะสินเชื่อในไตรมาสที่ 4 ปี 2554 สถาบันการเงินคาดว่าความต้องการสินเชื่อสำหรับภาคธุรกิจและครัวเรือนทุกประเภทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากไตรมาสปัจจุบัน จากความต้องการลงทุนเพื่อฟื้นฟูกิจการและความต้องการใช้จ่ายและซ่อมแซมที่พักอาศัยภายหลังปัญหาอุทกภัยคลี่คลายลง สำหรับมาตรฐานการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดใหญ่และสินเชื่อครัวเรือนทุกประเภทคาดว่าจะไม่เปลี่ยนแปลงจากไตรมาสปัจจุบัน แต่มาตรฐานการให้สินเชื่อสำหรับสินเชื่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กจะเข้มงวดขึ้นเล็กน้อย

* ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เริ่มจัดทำแบบสำรวจภาวะและแนวโน้มการปล่อยสินเชื่อรายไตรมาส (BOT's Survey on Credit Conditions) ตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 ปี 2550 ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินต่างๆ ที่ดูแลงานด้านสินเชื่อ และได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทผู้ประกอบการบัตรเครดิตและธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีโชรนาคร (Non-Banks) ตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ปี 2554 สำหรับรอบการสำรวจเดือนกรกฎาคม 2554 ได้รับความร่วมมือในการตอบกลับแบบสอบถามจากสถาบันการเงินรวมทั้งสิ้นจำนวน 24 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ไทย 14 แห่ง สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ 5 แห่ง และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions: SFIs) 5 แห่ง นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือจาก Non-Banks อีก 15 แห่ง ครอบคลุมสินเชื่อมากกว่าร้อยละ 92 ของสินเชื่อทั้งระบบ การคำนวณค่า Diffusion Index (DI) จัดทำโดยการถ่วงน้ำหนักคำตอบ 5 ระดับตามสัดส่วนสินเชื่อในแต่ละประเภทของสถาบันการเงิน และหาผลรวมสุทธิของสัดส่วนที่ได้ถ่วงน้ำหนักแล้ว โดยถ่วงน้ำหนัก DI = -100 หมายถึงลดลงมากหรือเข้มงวดมาก, DI = 0 หมายถึงไม่เปลี่ยนแปลง และ DI = 100 หมายถึงเพิ่มขึ้นมากหรือผ่อนคลายน้อย

1. สินเชื่อที่ให้แก่อำนาจธุรกิจ (Loans or Credit Lines to Enterprises)

ในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 ความต้องการสินเชื่อของธุรกิจขนาดใหญ่และธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน จากความต้องการสินเชื่อเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน (Working capital) เพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (Fixed investment) และเพื่อการสะสมสินค้าคงคลัง (Inventory build-up) เป็นสำคัญ โดยความต้องการสินเชื่อกระจายตัวไปในภาคการผลิตต่างๆ ได้แก่ ตัวกลางทางการเงิน อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์พลาสติก และภาคการค้าส่งและค้าปลีก

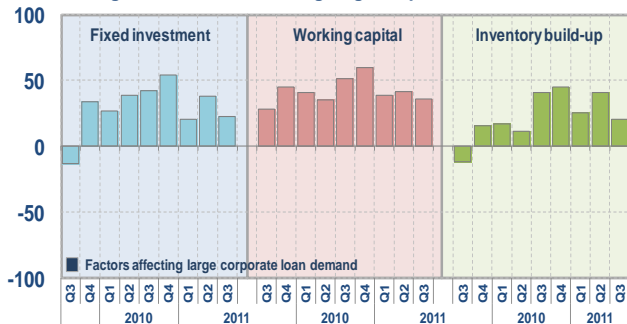
Figure 1: Demand for Corporate Loans

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, July 2011.

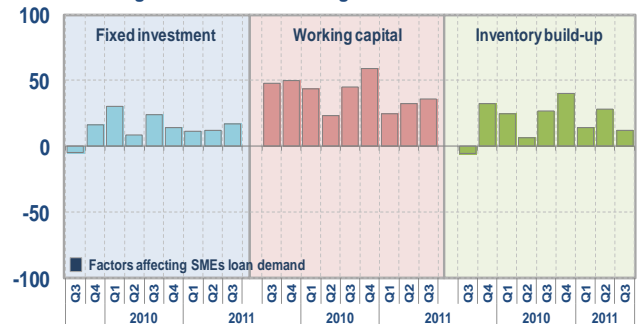
ทั้งนี้ นอกจากการพึ่งพาเงินกู้จากสถาบันการเงิน ธุรกิจขนาดใหญ่สามารถระดมทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ ได้แก่ การออกตราสารหนี้และการระดมทุนในตลาดทุนควบคู่ไปด้วย ขณะที่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กยังคงพึ่งพาเงินกู้จากสถาบันการเงินเป็นหลัก ในไตรมาสนี้สถาบันการเงินเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยปัจจุบันไม่ได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการสินเชื่อของภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กเช่นในไตรมาสก่อน

Figure 2: Factors affecting large corporate loan demand

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, July 2011.

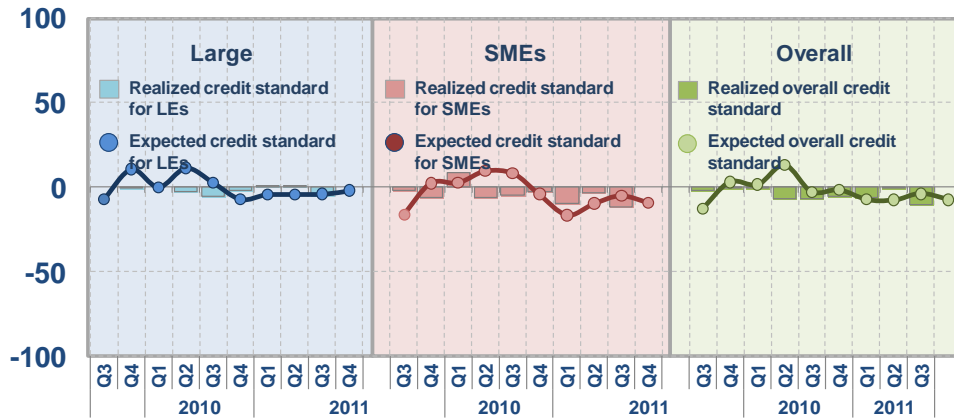
Figure 3: Factors affecting SMEs loan demand

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, July 2011.

มาตรฐานการให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจของสถาบันการเงินในไตรมาสนี้ โดยรวมเข้มงวดขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อน เนื่องจากสถาบันการเงินมีความกังวลต่อความเสี่ยงของภาวะเศรษฐกิจทั่วไปและภาวะอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินยังไม่สามารถเพิ่มความเข้มงวดในมาตรฐานการให้สินเชื่อมากนัก เนื่องจากต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้นระหว่างสถาบันการเงิน และจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ ในขณะเดียวกัน สถาบันการเงินได้ผ่อนคลายความกังวลต่อคุณภาพของหลักทรัพย์ค้ำประกันลงในไตรมาสนี้

Figure 4: Credit Standards (Corporate Loans)

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, July 2011.

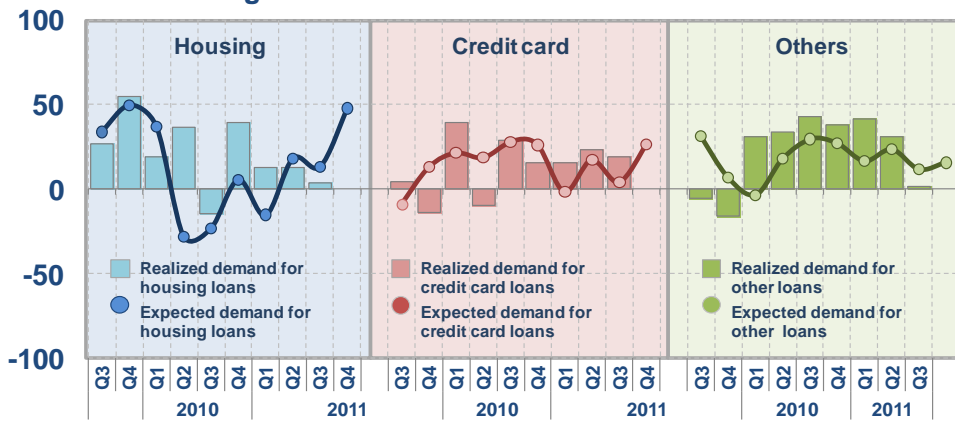
สำหรับเงื่อนไขการให้สินเชื่อ สถาบันการเงินกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อที่สัมพันธ์กับความเสี่ยง สำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงทุกประเภท สถาบันการเงินจะปรับ margin ให้กว้างขึ้น เพิ่มเงื่อนไขประกอบสัญญาเงินกู้ (Loan covenants) เพิ่มหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Collateral) ลดอายุสัญญาเงินกู้ (Maturity) ลดวงเงินสินเชื่อ (Credit lines) พร้อมกันนี้ สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก สถาบันการเงินยังเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยอีกด้วย ในทางตรงกันข้าม สำหรับลูกค้าจัดชั้นปกติไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดใด สถาบันการเงินได้ผ่อนคลายเงื่อนไขการให้สินเชื่อโดยปรับ margin ให้แคบลง นอกจากนี้ สำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ สถาบันการเงินยังลดอัตราค่าธรรมเนียมที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย (Non-interest charges) เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่น

แนวโน้มสินเชื่อภาคธุรกิจไตรมาสที่ 4 ปี 2554 สถาบันการเงินประเมินว่าความต้องการสินเชื่อของภาคธุรกิจทุกประเภทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตามความต้องการใช้เงินทุนเพื่อฟื้นฟูกิจการภายหลังปัญหาอุทกภัยสิ้นสุดลง และคาดว่ามาตรฐานการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดใหญ่จะใกล้เคียงกับไตรมาสก่อน ขณะที่มาตรฐานการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กอาจเข้มงวดขึ้นเล็กน้อยเนื่องจากมีความกังวลเพิ่มขึ้นต่อคุณภาพของสินเชื่อภาคธุรกิจ

2. สินเชื่อที่ให้แก่ภาคครัวเรือน (Loans to households)

ในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 ความต้องการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อครัวเรือนอื่นๆ ใกล้เคียงกับไตรมาสก่อน ขณะที่ความต้องการสินเชื่อบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินเห็นว่า ยังคงมีปัจจัยบวกที่สนับสนุนความต้องการใช้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในไตรมาสนี้ ซึ่งได้แก่ ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ปรับตัวดีขึ้น เงื่อนไขการกู้ยืมที่ผ่อนคลายลง และมุมมองแนวโน้มตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่ดีขึ้น ตลอดจนภาระดอกเบี้ยจ่ายที่ลดลงตามการแข่งขันที่สูงขึ้นโดยเฉพาะจากธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ ขณะที่ความต้องการใช้สินเชื่อครัวเรือนอื่นๆ ยังคงมีปัจจัยสนับสนุนจากความต้องการใช้จ่ายใช้สอยสินค้าจำเป็นทั่วไปและสินค้าคงทน สำหรับสินเชื่อบัตรเครดิต ความต้องการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อน สถาบันการเงินประเมินว่าเป็นผลจากความเชื่อมั่นของผู้บริโภคปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้จ่ายใช้สอยสินค้าจำเป็นมากขึ้น

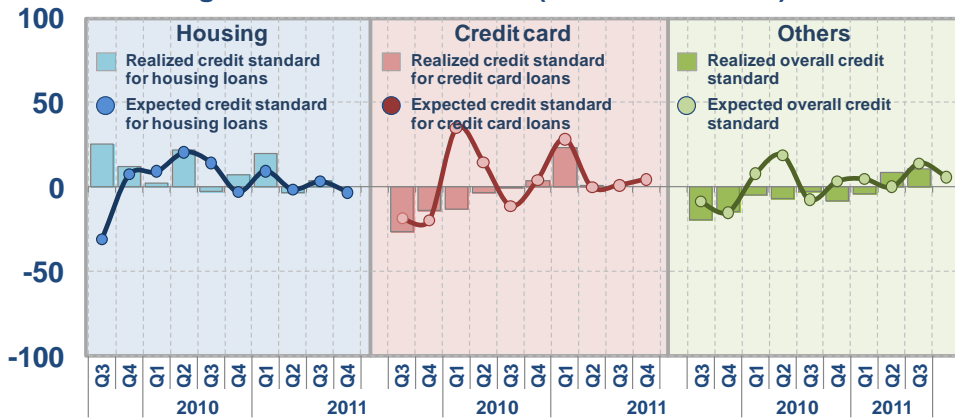
Figure 5: Demand for Consumer Loans

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, July 2011.

มาตรฐานการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อบัตรเครดิตในไตรมาสนี้ใกล้เคียงกับไตรมาสก่อน จากสถานการณ์การแข่งขันที่เข้มข้นระหว่างสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ Non-banks ทำให้ต้องรักษามาตรฐานการให้สินเชื่อเท่าเดิม แม้สถาบันการเงินและ Non-banks จะมีความกังวลความเสี่ยงด้านภาวะเศรษฐกิจทั่วไป ความน่าเชื่อถือของผู้กู้ และต้นทุนการปล่อยกู้ที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินใช้เงื่อนไขการให้สินเชื่อเป็นเครื่องมือปรับให้สอดคล้องกับความเสี่ยง ดังจะเห็นได้จาก การปรับ margin ให้กว้างขึ้นสำหรับลูกค้าสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยง สำหรับการให้สินเชื่อครัวเรือนอื่นๆ สถาบันการเงินและ Non-banks ได้ผ่อนคลายมาตรฐานการให้สินเชื่อลงเล็กน้อยลงจากไตรมาสก่อน เนื่องจากต้องการรักษาลูกค้าภายใต้การแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น

Figure 6: Credit Standards (Consumer Loans)

Source: BOT's Survey on Credit Conditions, July 2011.

แนวโน้มสินเชื่อภาคครัวเรือนในไตรมาสที่ 4 ปี 2554 สถาบันการเงินคาดว่าความต้องการสินเชื่อภาคครัวเรือนทุกประเภทจะเพิ่มขึ้น ตามความต้องการใช้สินเชื่อเพื่อบูรณะซ่อมแซมที่พักอาศัยและจ่ายใช้สอยภายหลังจากภาวะน้ำท่วมคลี่คลายลง ขณะที่มาตรฐานการให้สินเชื่อครัวเรือนทุกประเภทคาดว่าจะไม่เปลี่ยนแปลงจากไตรมาสปัจจุบัน

ทีมิวิเคราะห์สนเทศธุรกิจ
(Economic Intelligence Team)
ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน
สายนโยบายการเงิน
ตุลาคม 2554